ڪپڙا پاڪ ڪرڻ جو طريقو

(نجاستن جو بيان)

پٽ، زمين، وڻ وغيره ڪيئن پاڪ ٿين؟	8
جانورن جون مُشڪل هڏيون	10
برسات جي پاڻي جا احڪام	11
ٽن مدني مُنين جي موت جو المناڪ واقعو	15
ناپاڪ ڪپڙا پاڪ ڪرڻ جو آسان طريقو	23
ڪارپيٽ پاڪ ڪرڻ جو طريقو	25

شيخِ طريقت، اميرِ اهلسنت، باني دعوتِ اسلامي حضرت علامه مولانا ابو بلال

محمد الياس عطار قادري رضوي دامت برڪاتهم العاليه

شيخ طريقت، امير اهلسنت، باني ۽ دعوت اسلامي، حضرت علام

مولانا ابو بلال محمد الياس عطار قادري رضوي دَامَت بَرَكاتُهُمُ العَاليه

جو اُردو زبان ۾ رسالو

ڪپڙا پاڪ ڪرڻ جو طريقو

(۽ نَجاستن جو بيان)

ترجمو پيشڪش

مجلسِ تراجم (دعوت اسلامي) هن رسالي جو سنڌي زبان ۾ ترجمي ڪرڻ جي وس آهر ڪوشش ڪئي آهي. جيڪڏهن ترجمي يا ڪمپوزنگ ۾ ڪٿي ڪا ڪمي بيشي نظر اچي ته مجلسِ تراجم کي آگاهه ڪري ثواب جا حقدار بڻجو.

رابطي جي لاءِ: مڪتب مجلس تراجم (دعوت اسلامي)

عالمي مدني مرڪز فيضان مدينه محله سوداگران

پراڻي سبزي منڊي باب المدينه ڪراچي

فون نمبر: 021-34921389-90-91

E-mail: translation@dawateislami.net

اَلۡحَمۡدُ لِلّٰہِ رَبِّ الۡعٰلَمِیۡنَ وَالصَّلٰوۃُ وَالسَّلَامُ عَلٰی سَیِّدِ الۡمُرۡسَلِیۡنَ
اَمَّا بَعۡدُ فَاَعُوۡذُ بِاللّٰہِ مِنَ الشَّیۡطٰنِ الرَّجِیۡمِ ؕ بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ؕ

ڪپڙا پاڪ ڪرڻ جو طريقو

(۽ نجاستن جو بيان)

درود شريف جي فضيلت

اللہ جي محبوب، داناءِ غُيُوب، مُنَزَّہٌ عَنِ الۡعُيُوب صَلَّی اللّٰہُ تَعَالٰی عَلَیۡہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم جن جو فرمانِ تَقَرُّب نشان آهي: ”جنهن مون تي سؤ ڀيرا دُرُود شريف پڙهيو **اللہ** تعاليٰ ان جي ٻنهي اکين جي وچ ۾ لکي ڇڏيندو آهي تہ هي نِفاق ۽ جهنّم جي باهہ کان آزاد آهي ۽ ان کي قِيامت جي ڏينهن شهيدن سان گڏ رکندو.“ (مجمع الزوائد ج 10 ص 253 حديث 17298)

صَلُّوۡا عَلَی الۡحَبِیۡب! صَلَّی اللّٰہُ تَعَالٰی عَلٰی مُحَمَّد

مٺا مٺا اسلامي ڀائرو! هر عاقل، بالغ مسلمان مرد ۽ عورت جي لاءِ طَهارت (يعني پاڪائي) جا اهي مسئلا سکڻ فرضِ عين آهن جن سان نماز صحيح ٿي سگهي. هي رسالو انهن ضروري مسئلن مان ڪجهہ مسئلن تي مشتمل آهي شيطان ڪيتري بہ سُستي ڏياري پر هي رسالو مڪمل پڙهو، اِنۡ شَآءَ اللہ عَزَّوَجَلَّ پڙهڻ سان اوهان کي ان جو فائدو ۽ اَهمِيَّت سمجهہ ۾ اچي ويندي.

نَجاست جا قسم

نَجاست (يعني پليدي) جا ٻہ قسم آهن: ﴿1﴾ نَجاستِ غَلِيۡظَہ ﴿2﴾ نَجاستِ خَفِيۡفَہ. (فتاويٰ قاضي خان ج 1 ص 10)

فرمان مصطفيٰ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: **جنهن مون تي ڏهہ ڀيرا درود پاڪ پڙهيو الله تعاليٰ ان تي سؤ رحمتون موڪليندو آهي.** (طبراني)

نَجاستِ غَلِيظَہ

﴿1﴾ اِنسان جي بَدَن مان ڪا اهڙي شيءِ نڪري جو ان سان غُسل يا وُضو واجب ٿئي اها نِجاستِ غَلِيظَ آهي، جيئن پاخانو، پيشاب، وهندڙ رت، پونءِ، وات ڀريل اُلٽي، حَيض و نِفاس ۽ اِستِحاضہ جو رت، مَني، مَذي، وَدي. (فتاويٰ عالمگيري ج 1 ص 46) ﴿2﴾ جيڪو رَت زخم مان نہ وهيو، اهو پاڪ آهي. (فتاويٰ رضويہ ج 1 ص 280) ﴿3﴾ اُٺيل اک مان جيڪو پاڻي نڪري اهو نَجاستِ غَلِيظ آهي. اهڙي طرح دُن يا پِستان (يعني ٿڻ) مان سُور جي ڪري جيڪو پاڻي نڪري اهو نَجاستِ غَلِيظ آهي. (ايضًا ص 269، 270) ﴿4﴾ خُشڪيءَ تي رهندڙ هر جانور جو وهندڙ رت، مُردار جو گوشت ۽ چَربي، (يعني جنهن جانور ۾ وهندڙ رت هوندو آهي اهو شَرعِي ذبح ڪانسواءِ مري وڃي تہ مُردار (يعني حرام) آهي، ۽ پڻ مَجُوسِي يا بُت پرست يا مُرتَد جو ذبح ڪيل جانور بہ مُردار آهي جيتوڻيڪ ان حلال جانور مِثال طور ٻڪري وغيره کي "بِسْمِ اللّٰهِ اَللّٰهُ اَكْبَر" پڙهي پوءِ ذبح ڪيو هجي ان جو گوشت ۽ پَوست (يعني کَل)، سڀ ناپاڪ ٿي ويا، ها مسلمان حرام جانور کي بہ جيڪڏهن شَرعِي طريقي سان ذبح ڪري ورتو تہ ان جو گوشت پاڪ آهي جيتوڻيڪ کائڻ حرام آهي، سواءِ خِنزير جي جو اهو نَجِسُ الْعَين آهي ڪنهن بہ طريقي سان پاڪ نہ ٿو ٿي سگهي) ﴿5﴾ حرام چوپايو جانور جيئن ڪُتو، شينهن، لومڙي، ٻلي، ڪوئو، گڏه، خچر، هاٿي ۽ سوئر جو پاخانو، پيشاب ۽ گهوڙي جي لِڏ ۽ ﴿6﴾ هر حلال چوپائي جانور جو پاخانو جيئن ڳئون ۽ مينهن جو ڇيڻو، ٻڪريءَ جون ڦولڙيون ۽ اُٺ جا ليڏوڻا ۽ ﴿7﴾ جيڪو پکي مٿي نہ اُڏري سگهي ان جي وِٺ

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: جنهن مون تي هڪ ڀيرو درود پاڪ پڙهيو الله تعاليٰ ان تي ڏهه رحمتون موڪليندو آهي. (مسلم)

جيئن ڪُڪڙ ۽ بَدَڪ نندي هجي يا وڏي، ۽ **﴿8﴾** هر قسم جو شراب ۽ نشو ڏيارڻ واري تاڙي (يعني ڪجي جو نشيدار رس) ۽ سينڌي (يعني نشيدار رس) ۽ **﴿9﴾** نانگ جو پاخانو، پيشاب ۽ **﴿10﴾** ان جهنگلي نانگ ۽ ڏيڏر جو گوشت جن ۾ وهندڙ رَت هوندو آهي، جيتوڻيڪ ذبح ڪيا ويا هجن اهڙيءَ طرح انهن جي کَلَ جيتوڻيڪ سُڪائي وئي هجي ۽ **﴿11﴾** سوئر جو گوشت، هڏي ۽ وار جيتوڻيڪ ذبح ڪيو ويو هجي اهي سڀ نجاستِ غليظ آهن. (بهارِ شريعت حصو 2 ص 112، 113) **﴿12﴾** ڪِرڙي يا ساندي جو رت نجاستِ غليظ آهي. (ايضًا ص 113) **﴿13﴾** هاٿي جي سُونڍ جي رُطوبت ۽ شينهن، ڪُتي، چيتي ۽ ٻين خونخوار جانورن ۽ پالتو جانورن جي ڪِڳَ (يعني وات جو پاڻي) نَجاستِ غليظ آهي. (ايضًا)

ڪير پياڪ ٻارن جو پيشاب ناپاڪ آهي

عوام ۾ هيءَ ڳالهه مشهور آهي تہ ڪير پياڪ ٻار جيئن تہ کاڌو نہ کائيندا آهن، تنهن ڪري انهن جو پيشاب ناپاڪ ناهي، اهو غلط آهي، ڪير پياڪ ٻار يا ٻارڙيءَ جو پيشاب ۽ پاخانو بہ نجاستِ غليظ آهي. اهڙيءَ طرح جيڪڏهن ڪير پياڪ ٻار وات مان ڪير ڪڍي ڇڏيو جيڪڏهن اهو وات ڀريل آهي تہ نجاستِ غليظ آهي.

(بهارِ شريعت حصو 2 ص 112 ملخصًا)

نَجاستِ غَلِيظ جو حڪم

نجاستِ غليظ جو حڪم هي آهي تہ جيڪڏهن ڪپڙي يا بدن تي هڪ دِرهَم کان وڌيڪ لڳي تہ ان کي پاڪ ڪرڻ فرض آهي، پاڪ

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّی اللهُ تَعَالٰی عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: توهان جتي بہ هجو مون تي درود پاڪ پڙهو توهان جو درود مون تائين پهچندو آهي. (طبراني)

ڪرڻ کانسواءِ جيڪڏهن نماز پڙهيائين تہ نماز نہ ٿيندي، ۽ ان صورت ۾ ڄاڻي واڻي نماز پڙهڻ سخت گناهہ آهي، ۽ جيڪڏهن نماز کي هلڪو ڄاڻندي ائين نماز پڙهيائين تہ ڪُفر آهي.

نجاستِ غليظ جيڪڏهن دِرهَم جي برابر ڪپڙي يا بدن تي لڳل هجي تہ ان جو پاڪ ڪرڻ واجب آهي جيڪڏهن پاڪ ڪرڻ کان سواءِ نماز پڙهيائين تہ اها نماز مڪروهِ تحريمي ٿيندي ۽ اهڙي صورت ۾ ڪپڙي يا بدن کي پاڪ ڪري بيهر نماز پڙهڻ واجب آهي، ڄاڻي واڻي اهڙي طرح نماز پڙهڻ گناهہ آهي. جيڪڏهن نجاستِ غليظ دِرهَم کان گهٽ ڪپڙي يا بدن تي لڳل آهي تہ ان جو پاڪ ڪرڻ سنّت آهي جيڪڏهن پاڪ ڪرڻ کان سواءِ نماز پڙهيائين تہ نماز ٿي ويندي، پر سنّت جي خلاف آهي، اهڙي نماز جو اِعادو يعني ورائي پڙهڻ بهتر آهي. (بهارِشريعت حصو 2 ص 111)

دِرهم جي مِقدار جي وضاحت

نجاستِ غَليظ جو دِرهَم يا ان کان گهٽ يا وڌيڪ هجڻ مان مُراد هي آهي تہ نَجاستِ غليظ جيڪڏهن گهاٽي هجي مثال طور پاخانو، لِڏ وغيره تہ دِرهم مان مُراد وزن ۾ ساڍا چار ماشا (يعني 4.374 گرام) آهي، باقي جيڪڏهن نَجاست دِرهَم کان وڌيڪ يا گهٽ آهي تہ ان مان مُراد وزن ۾ ساڍن چئن ماشن کان گهٽ يا وڌيڪ هجڻ آهي ۽ جيڪڏهن نَجاستِ غُليظ ڄڀي هجي جيئن پيشاب وغيره تہ دِرهَم مان مُراد ڊيگهہ ۽ ويڪر آهي يعني هٿ جي تِريءَ کي کولي سِڌو ڪريو ۽ ان تي آهستي ايترو پاڻي وجهو جو ان کان

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّی اللّٰہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: مون تي درودشريف جي ڪثرت ڪريو، بيشڪ هي توهان جي لاءِ طهارت آهي. (ابو يعليٰ)

وڏيڪ پاڻي نہ بيهي سگهي، هاڻي جيتري جڳهہ پاڻي ڦهليل آهي اهو دِرهَم جو مقدار سمجهيو ويندو. (بهارِ شريعت حصو 2 ص 111)

ڪنهن ڪپڙي يا بدن جي ڪجهہ حصن تي نَجاستِ غليظ لڳي، ۽ ڪنهن جڳهہ تي دِرهَم جي برابر ناهي، پر مَجمُوعي طور تي دِرهَم جي برابر آهي، تہ دِرهَم جي برابر سمجهي ويندي ۽ وڌيڪ آهي تہ وڌيڪ، نجاستِ خَفِيفہ ۾ بہ مجموعي تي ئي حڪم ڏنو ويندو. (ايضًا ص 115)

نَجاستِ خَفِيفہ

جن جانورن جو گوشت حلال آهي (جيئن ڳئون، ڍڳي، مينهن، ٻَڪري، اُٺ وغيره) انهن جو پيشاب، ۽ پڻ گهوڙي جو پيشاب ۽ جن پکين جو گوشت حرام آهي، توڙي شڪاري هجن يا نہ هجن، (جيئن ڪانءُ، ڳِجهہ، باز، شِڪرو) انهن جي وِٺ نَجاستِ خَفِيفہ آهي.(ايضًا ص113)

نجاستِ خَفِيفَہ جو حڪم

نجاستِ خَفِيفَہ جو حڪم هي آهي تہ ڪپڙي جي جنهن حصي يا بدن جي جنهن عضوي ۾ لڳي آهي جيڪڏهن ان جي چوٿائيءَ کان گهٽ آهي تہ معاف آهي، مثال طور آستين ۾ نجاستِ خفيفہ لڳل آهي تہ جيڪڏهن آستين جي چوٿين حصي کان گهٽ آهي يا دامن ۾ لڳل آهي تہ دامن جي چوٿائيءَ کان گهٽ آهي يا اهڙيءَ طرح هٿ ۾ لڳل آهي تہ هٿ جي چوٿائيءَ کان گهٽ آهي تہ مُعاف آهي يعني ان صورت ۾ پڙهي ويندڙ نماز ٿي ويندي ۽ جيڪڏهن پوري چوٿائيءَ ۾ لڳل هجي تہ پاڪ ڪرڻ کان سواءِ نماز نہ ٿيندي. (بهارِ شريعت، حصو 2 ص 111)

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّی اللّٰہُ تَعَالٰی عَلَیۡہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم مون تي درود شريف پڙهو الله تعاليٰ توهان تي رحمت موڪليندو. (ابن عدي)

اوڳر جو حڪم

هر چوپائي جانور جي اوڳر جو اهو ئي حڪم آهي جيڪو ان جي چيٽي وغيره جو. (ايضًا ص 113، درمختار، ج 1 ص 620) جانور پنهنجي معدي مان چاري (ڪاڏل گاهه) کي ڪڍي وات ۾ ٻيهر چباڙي تہ ان کي اوڳر چئبو آهي. جيئن اڪثر ڳئون، مينهن ۽ اُٺ پنهنجو وات هلائيندا رهندا آهن ۽ انهن جي وات مان صابڻ جهڙي جهڳ (يعني گجي) نڪرندي آهي، انهن (يعني ڳئون، مينهن ۽ اُٺ) جي اوڳر ۾ نڪرڻ واري جهڳ وغيره نجاستِ غليظ آهي.

پِتي جو حُڪم

هر جانور جي پِتي جو اهو ئي حڪم آهي جيڪو ان جي پيشاب جو، حرام جانورن جو پِتو نجاستِ غليظ ۽ حلال جو نجاستِ خَفِيف آهي. (درمختار، ج 1 ص 620، بهارِ شريعت حصو 2 ص 113)

جانورن جي اُلٽي

هر جانور جي اُلٽي ان جي وِٺ وارو حڪم رکي ٿي ۽ جنهن جي وِٺ پاڪ آهي جيئن جِهرڪي يا ڪبوتر انهن جي اُلٽي بہ پاڪ آهي ۽ جنهن جي وِٺ نجاستِ خفيف آهي جيئن باز يا ڪانءُ، انهن جي اُلٽي بہ نجاستِ خفيف آهي ۽ جنهن جي نجاستِ غليظ آهي جيئن بَدڪ يا ڪُڪِڙ، انهن جي اُلٽي بہ نجاستِ غليظ آهي. اُلٽيءَ مان مُراد اهو ڪاڏو يا پاڻي وغيره آهي جيڪو گُجيءَ (يعني معدي) مان ٻاهر نڪري جو جنهن جانور جي وِٺ ناپاڪ آهي ان جي گُجي مَعدنِ

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: جنهن مون تي ڏهہ ڀيرا صبح ۽ ڏهہ ڀيرا شام درودِ پاڪ پڙهيو قيامت جي ڏينهن ان کي منهنجي شفاعت ملندي. (مجمع الزوائد)

نَجاسات (يعني نَجاستن جي جاءِ) آهي، گُجيءَ مان جيڪا شيءِ ٻاهر نڪرندي خود نَجس (يعني ناپاڪ) هوندي يا نَجس سان ملي ايندي، بهرحال وِٺ جهڙي نَجاست رکندي آهي يعني خَفِيۡفَہ ۾ خَفِيف، غَلِيۡظَہ ۾ غليظ، ها جيڪڏهن ڪا شيءِ جيڪا اجا گُجيءَ تائين نہ پهتي هجي ۽ نڪري اچي. مثال طور ڪڪڙ پاڻي پيتو اجا نڙيءَ ۾ ئي هيو تہ اُلٽو[1] آيو ۽ (پاڻي وغيره) نڪري ويو تہ اهو پاڻي وِٺ جو حڪم نٿو رکي لِاَنَّهٗ مَا اسْتَحَالَ اِلٰي نَجَاسَةٍ وَّلَا لَاقيٰ مَحَلَّهَا (يعني ڇوتہ اهو نہ نَجاست ۾ مليو ۽ نہ ئي نَجاست جي جاءِ سان مليو) بلڪ ان کي اوبر جو حڪم ڏنو ويندو ڇو تہ ان جي منهن سان ملي پوءِ نڪتو آهي. ان جانور جي اوبر نَجاستِ غَليظ يا خَفيف يا مشڪوڪ يا مڪروهہ يا طاهر (يعني پاڪ) يعني جهڙو اوبر هوندو اهڙو ئي ان شيءِ جو حڪم ڏنو ويندو، جيڪا معدي تائين پهچڻ کان اڳ ۾ ٻاهر آئي، جيڪا مرغي آزاد گهمي ڦري ان جي اوبر مڪروهہ آهي اهو پاڻي بہ مَڪروهہ ٿيندو ۽ گُجي (يعني معدي) ۾ پهچي پوءِ اچي ها تہ نجاستِ غليظ ٿئي ها. (فتاويٰ رضويہ ج 4 ص 390، 391)

کير يا پاڻيءَ ۾ نجاست پئجي وڃي تہ...؟

نجاستِ غَليظ ۽ خَفيف جا جيڪي الڳ الڳ حڪم ٻُڌايا ويا آهن اهي اَحڪام ان وقت آهن جڏهن بدن يا ڪپڙي ۾ لڳي. جيڪڏهن ڪنهن ڇِڊي شيءِ مثال طور کير يا پاڻي ۾ نَجاست پئجي وڃي چاهي غَلِيظ هجي يا خَفيف بنهي صورتن ۾ اهو کير يا پاڻي جنهن

(1) پاڻي پيئندي ڪڏهن ڪڏهن ڪنگهہ ٿيندي آهي ان کي اُلٽو يا اُٿاڙو چئبو آهي.

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّی اللهُ تَعَالٰی عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: جنهن ڪتاب ۾ مون تي درودِ پاڪ لکيو ته جيستائين منهنجو نالو ان ڪتاب ۾ لکيل رهندو ملائڪ ان جي لاءِ استغفار ڪندا رهندا. (طبراني)

۾ نَجاست پئي آهي ناپاڪ ٿي ويندو، جيتوڻيڪ هڪ ئي قطرو نَجاست پئي هجي. نجاستِ خفيف جيڪڏهن نجاستِ غليظ ۾ ملي وڃي ته اها سڄي نجاست غليظ ٿي ويندي. (بهارِ شريعت حصو 2 ص 112، 113)

پٽ، زمين، وڻ وغيره ڪيئن پاڪ ٿين؟

﴿1﴾ ناپاڪ زمين جيڪڏهن سُڪي وڃي ۽ نَجاست جو اثر يعني رنگ ۽ بوء ختم ٿي وڃي ته اها زمين پاڪ ٿي وئي، چاهي اها ناپاڪائي هوا سان سُڪي وئي هجي يا اُس سان، يا باهه سان، ان زمين تي نماز پڙهي سگهو ٿا پر ان زمين سان تَيَمُّم نه ٿا ڪري سگهو ﴿2﴾ وڻ، ڇَپر، پٽ ۽ اهڙي سِرَ جيڪا زمين سان جُڙيل هجي، اهي سڀ سُڪي وڃڻ سان پاڪ ٿي ويا (جڏهن ته نَجاست جو اثر ۽ بوء ختم ٿي وئي هجي) ۽ جيڪڏهن سِرَ جڙيل نه هجي ته سُڪي وڃڻ سان پاڪ نه ٿيندي، بلڪ ڌوئڻ ضروري آهي. ائين ئي وڻ يا گاهه (نَجاست) سُڪي وڃڻ کان اڳ ۾ ڪٽيا ويا ته طهارت (يعني پاڪ ڪرڻ) جي لاءِ ڌوئڻ ضروري آهي. (بهارِ شريعت حصو 2 ص 123) ﴿3﴾ جيڪڏهن پٿر اهڙو هجي جيڪو زمين مان جُدا نه ٿي سگهي ته سُڪي وڃڻ سان پاڪ ٿي ويندو جڏهن ته نَجاست جو اثر ختم ٿي وڃي، نه ته ڌوئڻ جي ضرورت آهي. (ايضًا) ﴿4﴾ جيڪا شيء زمين سان مليل هئي ۽ نَجس (يعني ناپاڪ) ٿي وئي، پوءِ سُڪي وڃڻ (۽ نَجاست جو اثر ختم ٿي وڃڻ) کان پوءِ جُدا ڪئي وئي، ته هاڻي به پاڪ ئي آهي. (ايضًا ص 124) ﴿5﴾ جيڪا شيء سُڪڻ يا رَهڙڻ وغيره سان پاڪ ٿي وئي پوءِ ان کان بعد آلي ٿي وئي ته اها شيء ناپاڪ نه ٿيندي.(ايضًا) جيئن زمين تي پيشاب

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: جيڪو جمعي جي ڏينهن مون تي درود شريف پڙهندو آءٌ قيامت جي ڏينهن ان جي شفاعت ڪندس. (ڪنزالعمال)

پوڻ سان اها ناپاڪ ٿي وئي پوءِ اها زمين سُڪي وئي ۽ نَجاست جو اثر ختم ٿي ويو تہ زمين پاڪ ٿي وئي. هاڻي جيڪڏهن اها زمين وري ڪنهن پاڪ شيءِ سان آلي ٿي وئي تہ ناپاڪ نہ ٿيندي.

خون آلود زمين کي پاڪ ڪرڻ جو طريقو

ٻار يا وڏي زمين تي پيشاب يا پاخانو ڪيو يا زخم وغيره مان رَت يا پونءِ يا جانور ذبح ڪرڻ وقت نڪتل رت زمين تي ڪِري پيو ۽ بنا پاڻيءَ جي ڪنهن ڪپڙي وغيره سان اُگهي ڇڏيو، سُڪڻ ۽ نَجاست جو اثر ختم ٿي وڃڻ ڪان پوءِ اها زمين پاڪ ٿي وئي، ان تي نماز پڙهي سگهو ٿا.

ڇيڻي سان ليپيل زمين

جيڪا زمين ڇيڻي سان ليپي وئي جيتوڻيڪ اها سُڪي وڃي پوءِ بہ زمين جي انهيءَ حصي تي نماز پڙهڻ جائز ناهي، باقي اهڙي زمين جيڪا ڇيڻي سان ليپي وئي هجي، ان جي سُڪي وڃڻ ڪانپوءِ ان تي ٿلهو ڪپڙو وِڇائي ان تي نماز پڙهي وئي تہ نماز ٿي ويندي.
(بهارِ شريعت حصو 2 ص 126)

جن پکين جي وٺ پاڪ آهي

﴾1﴿ چمڙي[1] جي وِٺ ۽ پيشاب بئي پاڪ آهن. (درمختار، ردالمحتار ج 1 ص 574، بهارِ شريعت حصو 2 ص 113) ﴾2﴿ جيڪي حلال پکي مٿي

(1) چمڙو اونداهيءَ کي پسند ڪرڻ وارو پکي آهي جيڪو ڏينهن جو وڻ يا ڇت تي اونڌو لٽڪيل هوندو آهي ۽رات جو اُڏامي ٿو.

فرمانِ مصطفٰي صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیۡہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: جنهن جمعي جي ڏينهن مون تي ٻہ سؤ ڀيرا درودِ پاڪ پڙهيو ان جا ٻہ سؤ سالن جا گناهہ معاف ٿيندا. (كنزالعمال)

اُڏامندا آهن، جيئن (چِهرڪي) ڪبوتر، مينا، آڙي وغيره انهن جي وِٺ پاڪ آهي. (ايضًا)

مڇيءَ جو رت پاڪ آهي

مڇي ۽ پاڻي جي ٻين جانورن ۽ مُنگهڻ (هڪ قسم جو جيت) ۽ مڇرن جو رت، خچر ۽ گڏهہ جي گِگَ ۽ پگهر پاڪ آهي.
(بهارِ شريعت حصو 2 ص 114)

پيشاب جون سنهيون ڦُڙيون

﴿1﴾ پيشاب جون تمام سنهيون ڦهنگون (يعني ڇنڊا) سوئي جي سوراخ جيترا بدن يا ڪپڙي تي پئجي وڃن، تہ ڪپڙو ۽ بدن پاڪ رهندو. (عالمگيري ج 1 ص 46، ايضًا) ﴿2﴾ جنهن ڪپڙي تي پيشاب جون اهڙيون سنهيون ڦِهنگون پئجي وڃن، جيڪڏهن اهو ڪپڙو پاڻيءَ ۾ پئجي ويو تہ پاڻي بہ ناپاڪ نہ ٿيندو. (بهارِشريعت حصو 2 ص 114)

گوشت ۾ رهيل رت

گوشت، ترِي، جيري ۾ جيڪو رت باقي رهجي ويو اهو پاڪ آهي ۽ جيڪڏهن اهي شيون وهندڙ رت ۾ ملي وڃن (يعني آليون تي وڃن) تہ ناپاڪ آهن، ڌوئڻ کان سواءِ پاڪ نہ ٿينديون. (ايضًا)

جانورن جون سُڪل هڏيون

سوئر کان سواءِ سيني جانورن جي اها هڏي جنهن تي مُردار جي چَربي لڳل نہ هجي تہ پاڪ آهي، ۽ وار ۽ ڏند بہ پاڪ آهن. (ايضًا ص 117)

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّی اللّٰہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: **جنهن وٽ منهنجو ذڪر ٿئي ۽ اهو مون تي درود شريف نہ پڙهي تہ ماڻهن مان اهو ڪنجوس ترين شخص آهي.** (ترغيب و ترهيب)

حرام جانور جو ڪير

حرام جانور جو ڪير نَجِس (يعني ناپاڪ) آهي، باقي گهوڙيءَ جو ڪير پاڪ آهي پر اهو پيئڻ جائز ناهي. (ايضًا ص 115)

ڪوئي جون ڦولڙيون

ڪوئي جي ڦولڙي (ناپاڪ آهي پر) ڪڻڪ ۾ مِلي پيسجي وئي يا تيل ۾ پئجي وئي تہ اَٽو ۽ تيل پاڪ آهي، باقي جيڪڏهن مزي ۾ فرق اچي وڃي تہ نَجس (يعني ناپاڪ) آهي ۽ جيڪڏهن ماني ۾ مِلي وئي تہ ان جي آسپاس کان ٽورڙو الڳ ڪري ڇڏيو، باقي ۾ ڪو حرج ناهي. (عالمگيري ج 1 ص 46، 48، بهارِشريعت حصو 2 ص 115)

گندگي تي ويهڻ واريون مکيون

﴿1﴾ پاخاني تان مکيون اُڏي ڪپڙي تي ويهن تہ ڪپڙو نَجس (يعني ناپاڪ) نہ ٿيندو. (بهارِ شريعت حصو 2 ص 116)

﴿2﴾ رستي جي گَپَ (چاهي برسات جي هجي يا ڪا بي) پاڪ آهي جيستائين ان جو نَجس (يعني ناپاڪ) هجڻ معلوم نہ هجي، جيڪڏهن پيرن يا ڪپڙي ۾ لڳي ۽ ڌوئڻ کان سواءِ نماز پڙهي وئي تہ نماز ٿي وئي پر ڌوئڻ بهتر آهي. (ايضًا)

برسات جي پاڻيءَ جا احڪام

﴿1﴾ ڇت جي نيساري مان مِينهن جو پاڻي وهيو تہ اهو پاڪ آهي جيستوڻيڪ ڇت تي ڪجھ جڳهن تي نَجاست پئي هجي، چاهي

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: جنهن وٽ منهنجو ذڪر ٿيو ۽ ان مون تي درود شريف نہ پڙهيو تہ تحقيق اهو بدبخت ٿي ويو. (ابن سني)

نَجاست نيساري جي منڍ تي پئي هجي، چاهي نَجاست سان ملي جيڪو پاڻي ڪِرندو هجي اهو اڌ کان گهٽ يا برابر يا وڌيڪ هجي، جيستائين نَجاست سان پاڻي جي ڪنهن وصف ۾ تَغَيُّر (يعني تبديلي) نہ اچي (يعني جيستائين نَجاست جي ڪري پاڻيءَ جو رنگ يا بوءِ يا ذائقو تبديل نہ ٿي وڃي) اهو ئي صحيح آهي ۽ انهيءَ تي اعتماد آهي ۽ جيڪڏهن برسات بيهي رهي ۽ پاڻيءَ جو وهڻ بند ٿي ويو تہ پوءِ اهو بيٺل پاڻي ۽ جيڪو ڇِتَ مان ٽِمي اهو نَجس (يعني ناپاڪ) آهي. (بهارِ شريعت حصو 2 ص 52) ﴿2﴾ ائين ئي نالين ۾ وهندڙ برسات جو پاڻي پاڪ آهي جيستائين نَجاست جو رنگ، يا بوءِ، يا مَزو ان ۾ ظاهر نہ ٿئي، باقي رهيو ان مان وُضو ڪرڻ تہ جيڪڏهن ان پاڻيءَ مان نَجاستِ مَرئِيَّه (يعني نظر اچڻ واري نَجاست) جا ذرڙا ائين وهي رهيا هجن جو اهو پاڻي بُڪ ۾ ڪنيو وڃي تہ هن ۾ هڪ اڌ ذرو ان جو بہ ضرور اچي وڃي پوءِ تہ هٿ ۾ ڪٽندي ئي ناپاڪ ٿي ويو، ان سان وُضو ڪرڻ **حرام** آهي (جيڪڏهن ڪو ناپاڪ ذرو نہ هجي) تہ پوءِ جائز آهي ۽ بچڻ بهتر آهي. (ايضًا) ﴿3﴾ ناليءَ جو پاڻي جيڪو برسات کان پوءِ بيهي رهيو، جيڪڏهن ان ۾ نَجاست جا ذرڙا ۽ رنگ و بوءِ محسوس ٿئي تہ ناپاڪ آهي نہ تہ پاڪ. (ايضًا)

گهٽين ۾ بيٺل برسات جو پاڻي

هيناهين وارين گهٽين ۽ رستن تي مِينهن جو جيڪو پاڻي بيهي رهندو آهي اهو پاڪ آهي جيستوڻيڪ ان جو رنگ گدلو هوندو آهي. ڪڏهن ڪڏهن گٽر جو پاڻي بہ ان ۾ شامل ٿي ويندو آهي پر

هتي بہ اهو ئي قاعدو آهي تہ ناپاڪائي جي ڪري ان پاڻيءَ جي رنگ يا مَزي يا بوءِ ۾ تبديلي اچي وئي تہ ناپاڪ آهي نہ تہ پاڪ، ها جيڪڏهن مِينهن رڪجي ويو، پاڻي وهڻ بہ بند ٿي ويو ۽ دَه در دَه کان گهٽ آهي ۽ ان ۾ ڪا نَجاست يا ان جا ذرڙا نظر اچي رهيا آهن تہ هاڻي اهو ناپاڪ آهي. اهڙيءَ طرح ان ۾ ڪنهن پيشاب ڪري ڇڏيو تہ ناپاڪ ٿي ويو. ڇِپل کان اُڏي جيڪي گپَ جا ڇَنڊا سلوار جي پوئين حصي تي پوندا آهن اهي پاڪ آهن جيستائين يقيني طور تي ان جو ناپاڪ هجڻ معلوم نہ هجي.

رستي تي ڇٽڪاريل پاڻيءَ جا ڇنڊا

رستي تي پاڻي ڇٽڪاريو پيو وڃي تہ زمين مان ڇَنڊا اُڏي ڪپڙن تي پون، تہ ڪپڙا نَجس نہ ٿيندا پر ڌوئڻ بهتر آهي.

(بهارِ شريعت حصو 2 ص 116)

پٿرن سان پاڪائي حاصل ڪرڻ ڪان پوءِ اچڻ وارو پگهر

پاخاني، پيشاب ڪان پوءِ پٿرن سان اِستِنجا ڪري ورتو، پوءِ ان جاءِ تان پگهر نڪري ڪپڙي يا بدن تي لڳو تہ بدن ۽ ڪپڙا ناپاڪ نہ ٿيندا.

(عالمگيري ج 1 ص 48، بهارِ شريعت حصو 2 ص 117)

ڪتو بدن کي ڇُهي وڃي

ڪُتو بدن يا ڪپڙن کي ڇُهي وڃي جيتوڻيڪ ان جو جسم آلو هجي بدن ۽ ڪپڙو پاڪ آهي، ها جيڪڏهن ان (ڪتي) جي بدن

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: ان شخص جو نڪ مٽيءَ ۾ ملي، جنهن وٽ منهنجو ذڪر ٿئي ۽ اهو مون تي درودِ پاڪ نہ پڙهي. (حاڪم)

تي نُجاست لڳل هجي تہ پوءِ بہ ڳالهہ آهي يا ان جي ڪِڱَ لڳي تہ ناپاڪ ڪري ڇڏيندي. (بهارِ شريعت حصو 2 ص 117)

ڪتو اَٽي ۾ وات هڻي تہ؟

ڪُتي وغيره يا ڪنهن اهڙي جانور (مثال طور سوئر، شينهن، چيتي، بگهڙ، هاٿي، گدڙ ۽ ٻين خونخوار جانورن مان) جنهن جي ڪِڱَ ناپاڪ آهي، اٽي ۾ وات وڌائين تہ جيڪڏهن ڳوهيل هيو تہ جتي ان جو وات لڳو ان کي جُدا ڪري ڇڏيو باقي اَٽو پاڪ آهي ۽ سُڪل هو تہ جيترو آلو ٿي ويو اهو اُڇلائي ڇڏيو. (بهارِ شريعت حصو 2 ص 117)

ڪتو ٿانوءَ ۾ منهن وجهي تہ

ڪُتي ٿانوَ ۾ وات وِڌو تہ جيڪڏهن اهو چيني يا ڌات جو آهي يا مِٽيءَ جو روغني يا استعمالي سَٽيو تہ ٽي ڀيرا ڌوئڻ سان پاڪ ٿي ويندو، نہ تہ هر ڀيري سُڪائڻ سان. ها چيني جي (ٿانوَ) ۾ ننڍي سِير هجي يا ٻئي ڪنهن ٿانوءَ ۾ سِير هجن تہ ٽي ڀيرا سُڪائڻ سان پاڪ ٿيندو صرف ڌوئڻ سان پاڪ نہ ٿيندو. (ايضًا ص 64)

(پاڻيءَ جي) مَٽَ کي ڪُتي مٿان (ٻاهرئين حصي) کان چَٽيو تہ ان ۾ پيَل پاڻي ناپاڪ نہ ٿيندو. (ايضًا)

ٻلي پاڻيءَ ۾ منهن وجهي تہ؟

گهر ۾ رهڻ وارا جانور ٻِلي، ڪوئو، نانگ، ڪِرڙيءَ جي اوبر مَڪروهہ آهي. (ايضًا ص 65)

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: جيڪو مون تي درود پاڪ پڙهڻ وساري ويٺو اهو جنّت جو رستو ڀُلجي ويو. (طبراني)

ٽن مدني مُنين جي موت جو المناڪ واقعو

ڪير، پاڻي ۾ ڪائڻ پيئڻ جون شيون ڍڪڻ گهرجن. بابُ المدينه ڪراچي جو عبرتناڪ واقعو آهي ته هڪ زال مُڙس پنهنجي ٽن ننڍين ٻارڙين کي پاڙيسري عورت يا ڪنهن مائٽ جي حوالي ڪري حَجّ جي لاءِ روانا ٿيا، حج کان اڳ ۾ اوچتو ٽئي مدَني منّيون گڏجي موت جي ور چڙهي ويون! ڪُهرام مچي ويو، ماءُ پيءُ بنا حج ڪرڻ جي مڪي شريف (زَادَهَا اللهُ شَرَفاً وَّتَعْظِيْمًا) مان روئيندي بابُ المدينه ڪراچي پهتا، تحقيق ڪرڻ تي اِنڪشاف ٿيو ته ڪير کُليل رکيل هو ان ۾ ڪِرڙي ڪِري ۾ مري وئي، اهو ئي ڪير انهن ٻارڙين پيتو ۽ زهر جي اثر ڪان اهو حادثو پيش آيو. چيو وڃي ٿو ته ڪِرڙي (ڪنهن پاڻي يا) شربت ۾ ڪِري پوي ۽ مري، ڦاٽي پوي ته 100 ماڻهن جي لاءِ ان جو زهر ڪافي آهي!

جانورن جو پگهر

جنهن جي اوبر ناپاڪ آهي ان جو پگهر ۽ ڪِگَ به ناپاڪ آهي ۽ جنهن جي اوبر پاڪ آهي ان جو پگهر ۽ ڪِگَ به پاڪ آهي ۽ جنهن جي اوبر مڪروهه آهي ان جي ڪِگَ ۽ پگهر به مڪروهه آهي.

(بهارِ شريعت حصو 2 ص 66)

گڏهه جو پگهر پاڪ آهي

گڏهه، خَچر جو پگهر جيڪڏهن ڪپڙي تي لڳي وڃي ته ڪپڙو پاڪ آهي چاهي ڪيترو ئي وڌيڪ لڳو هجي. (ايضًا)

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: جنهن مون تي ڏهه ڀيرا درود پاڪ پڙهيو الله تعاليٰ ان تي سؤ رحمتون موڪليندو آهي. (طبراني)

رت واري وات سان پاڻي پيئڻ

ڪنهن جي وات مان ايترو رت نِڪتو جو ٿُڪَ ۾ ڳاڙهاڻ اچي وئي ۽ ان جلدي پاڻي پيتو تہ اوبر (وارو پاڻي) ناپاڪ آهي ۽ ڳاڙهاڻ ختم ٿيڻ ڪان پوءِ ان لاءِ ضروري آهي تہ ڪُرڙي ڪري وات پاڪ ڪري ۽ جيڪڏهن ڪُرڙي نہ ڪيائين ۽ ڪجهہ ڀيرا ٿُڪ جو ڳُذر مَوضَعِ نَجاست (يعني ناپاڪ حصي) تي ٿيو، چاهي ڳِرڪائڻ يا ٿُڪَ اُڇلائڻ جي ڪري ٿيو ۽ جيڪڏهن نَجاست جو اثر ختم ٿي ويو تہ طهارت ٿي وئي، ان ڪان پوءِ پاڻي پيئندو تہ پاڪ رهندو، جيتوڻيڪ اهڙي صورت ۾ ٿُڪَ ڳِرڪائڻ سخت ناپاڪ ۽ گناهہ آهي.

(بهارِ شريعت حصو 2 ص 63)

عورت جي پردي واري جاءِ جي رُطُوبت

عورت جي پيشاب واري جاءِ مان جيڪا رُطُوبت (يعني پاڻياٺ) نڪري اها پاڪ آهي، ڪپڙي يا بدن ۾ لڳي تہ ڌوئڻ ضروري ناهي، ها ڌوئڻ بهتر آهي. (ايضًا ص 117)

خراب ٿيل گوشت

جيڪو گوشت خراب ٿي ويو يا بدبوءِ ڪري ويو ان جو کائڻ حرام آهي، جيتوڻيڪ نَجس (يعني ناپاڪ) ناهي.

(بهارِ شريعت حصو 2 ص 117)

رت جي شيشي

جيڪڏهن نماز پڙهيائين ۽ کيسي وغيره ۾ شيشي آهي ۽

ان ۾ پيشاب يا رت يا شراب آهي ته نماز نه ٿيندي ۽ ڪيسي ۾ آنو آهي ۽ ان جي زَردي رت ٿي وئي آهي ته نماز ٿي ويندي. (ايضًا ص 114)
ٽيسٽ ڪرائڻ وجهو ۽ رت جي شيشي ڪيسي ۾ آهي ته نماز پڙهڻ وقت ٻاهر ڪڍي ڇڏيو.

مَيت جي وات جو پاڻي

مُردي (يعني مَيّت) جي وات جو پاڻي ناپاڪ آهي.
(فتاويٰ رضويه ج 1 ص 268، درمختار ج 1 ص 290)

ناپاڪ بسترو

﴿1﴾ آلي ٿيل ناپاڪ زمين يا نَجس (يعني ناپاڪ) بستري تي سُڪل پير رکيائين ۽ پيرن ۾ آلاڻ اچي وئي ته پير نَجس ٿي ويا ۽ **کِهميل** (يعني اهڙي آلاڻ جيڪا پيرن کي آلي نه ڪري سگهي رڳو ٿڌاڻ) آهي ته نه ٿيا. (بهارِ شريعت حصو 2 ص 115)

﴿2﴾ نَجس (يعني ناپاڪ) ڪپڙا پاتا يا نَجس بستري تي سُتو ۽ پگهر آيو جيڪڏهن پگهر سان اها ناپاڪ جاءِ آلي ٿي وئي ۽ پوءِ ان سان بدن آلو ٿي ويو ته ناپاڪ ٿي ويو، نه ته نه. (ايضًا 116)

آلي ٻَچِي

ٻَچِي(1) آلي هئي ۽ رِيح (يعني هوا) نڪتي ته ڪپڙو ناپاڪ نه ٿيندو. (ايضًا ص 116)

---

(1) ٻَچِي يعني سلوار جي وچ وارو ڪپڙو، هن کي اُردو ۾ رومالي چئبو آهي.

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّی اللّٰہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: توهان جتي بہ هجو مون تي درود پاڪ پڙهو توهان جو درود مون تائين پهچندو آهي. (طبراني)

انساني ڪَل جو ٽڪرو

انسان جي ڪَلَ جيتوڻيڪ ننهن برابر، ٿوري پاڻي (يعني ڏه در ڏه کان گهٽ) ۾ پئجي وڃي تہ اهو پاڻي ناپاڪ ٿي ويو ۽ ننهن ڪري پوي تہ ناپاڪ ناهي. (ايضًا)

سُڪل چيٽو

﴿1﴾ (ڳئون يا مينهن جا) سُڪل چيٽا ساڙي ڪاڌو پچائڻ جائز آهي. (بهارِ شريعت حصو 2 ص 124) ﴿2﴾ (ڳئون يا مينهن جي) سُڪل چيٽي جو دونهون مانيءَ تي لڳو تہ ماني ناپاڪ نہ ٿي. (ايضًا ص 116) ﴿3﴾ سُڪل چيٽي جي خاڪ پاڪ آهي ۽ جيڪڏهن خاڪ ٿيڻ کان اڳ ۾ وِسامي ويو تہ ناپاڪ آهي. (ايضًا ص 118)

تئي تي ناپاڪ پاڻيءَ جو ڇنڊو هنيو تہ؟

تَندور يا تَئي تي ناپاڪ پاڻي جا ڇَندا وڌا ۽ گرمائش سان ان جي آلاڻ ختم ٿي وئي هاڻي جيڪا ماني (ان ۾) لڳائي وئي اها پاڪ آهي. (ايضًا ص 124)

حرام جانور جو گوشت ۽ چمڙو ڪيئن پاڪ ٿئي؟

سوئر کان سواءِ هر جانور چاهي حلال هجي يا حرام جڏهن تہ ذبح جي قابل هجي، ۽ بِسۡمِ اللّٰهِ چئي ذبح ڪيو ويو تہ ان جو گوشت ۽

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: **مون تي درودشريف جي ڪثرت ڪريو، بيشڪ هي توهان جي لاءِ طهارت آهي.** (ابو يعليٰ)

گل پاڪ آهي ۽ نمازي وٽ جيڪڏهن ان جو گوشت آهي يا ان جي کل تي نماز پڙهي ته نماز ٿي ويندي پر ذبح سان حرام جانور (جو گوشت وغيره ڪائڻ وغيره) حلال نه ٿيندو حرام ئي رهندو.

(بهارِ شريعت حصو 2 ص 124)

ٻڪري جي کل تي ويهڻ سان عاجزي پيدا ٿئي ٿي

خونخوار جانورن جي کل جيتوڻيڪ سُڪائي وئي هجي، ان تي نه ويهڻ گهرجي نه ئي نماز پڙهڻ گهرجي جو ان سان طبيعت ۾ سختي ۽ تڪبُّر پيدا ٿيندو آهي. ٻڪري (يا ٻڪر) ۽ گهيٽي جي کلَ تي ويهڻ ۽ پائڻ سان طبيعت ۾ نرمي ۽ اِنڪساري (يعني عاجزي) پيدا ٿيندي آهي، کُتي جي کل جيتوڻيڪ سُڪائي وئي هجي يا ذبح ڪيل هجي استعمال ۾ نه آڻڻ گهرجي جو عالمن جي اختلاف ۽ عوام جي نفرت کان بچڻ مُناسب آهي. (ايضًا ص 124، 125)

جيڪا نَجاست ڏسڻ ۾ ايندي آهي ان کي مَرئِيَّه ۽ جيڪا ڏسڻ ۾ نه ٿي اچي ان کي غيرِ مَرئِيَّه چئبو آهي. (ايضًا ص 54)

گهاٽي نجاست وارو ڪپڙو ڪيئن ڌوئجي؟

جيڪڏهن گهاٽي نَجاست هجي جنهن کي نَجاستِ مَرئِيَّه چئبو آهي (جيئن پاخانو، ڇيڻو، رت وغيره) ته ڌوئڻ ۾ ڳڻپ جو ڪو شرط ناهي بلڪ ان کي ختم ڪرڻ ضروري آهي، جيڪڏهن هڪ ڀيرو ڌوئڻ سان ختم ٿي وڃي ته هڪ ئي ڀيري ڌوئڻ سان پاڪ ٿي ويندو ۽ جيڪڏهن چار پنج ڀيرا ڌوئڻ سان ختم ٿئي ته چار پنج ڀيرا

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم مون تي درود شريف پڙهو الله تعاليٰ توهان تي رحمت موڪليندو. (ابن عدي)

ڌوئڻو پوندو. ها! جيڪڏهن ٽِن ڀيرن کان گهٽ ۾ نَجاست صاف ٿي وڃي ته ٽي ڀيرا پورا ڪرڻ مُستَحَب آهي. (بهارِ شريعت حصو 2 ص 119)

جيڪڏهن نَجاست جو رنگ ڪپڙي تي رهجي وڃي؟

جيڪڏهن نَجاست صاف ٿي وئي پر ان جو ڪجهه اثر، رنگ يا بوءِ باقي آهي ته ان کي به ختم ڪرڻ لازمي آهي ها جيڪڏهن ان جو اثر ڏکيائيءَ سان وڃي ته اثر ختم ڪرڻ جي ضرورت ناهي ٽي ڀيرا ڌوئڻ سان پاڪ ٿي ويو، صابڻ يا ترش يا گرم پاڻي (يا ڪنهن قسم جي ڪيميڪل وغيره) سان ڌوئڻ جي حاجت ناهي. (ايضًا)

ڇِڏي نجاست وارا ڪپڙا پاڪ ڪرڻ جي باري ۾ 6 مدني گل

﴿1﴾ جيڪڏهن (ڪپڙي وغيره تي) رَقِيق نجاست (يعني ڇِڏي جيئن پيشاب وغيره) هجي ته ٽي ڀيرا ڌوئڻ ۽ ٽي ڀيرا پوري طاقت سان نِپوڙڻ سان پاڪ ٿيندو ۽ طاقت سان نِپوڙڻ جي اها معنيٰ آهي ته اهو شخص پنهنجي طاقت آهر ان کي اهڙيءَ طرح نِپوڙي جو جيڪڏهن وري نِپوڙجي ته ان مان ڪو قطرو نه ٽِمي، جيڪڏهن ڪپڙي جو خيال رکندي چڱيءَ طرح نه نِپوڙيو ته پاڪ نه ٿيندو. (بهارِ شريعت حصو 2 ص 120) ﴿2﴾ جيڪڏهن ڌوئڻ واري چڱيءَ طرح نِپوڙيو پر اجا ائين آهي جو جيڪڏهن ڪو ٻيو شخص جيڪو طاقت ۾ ان کان وڌيڪ آهي نِپوڙي ته هڪ ٻه قطرا ٽِمي سگهن ٿا ته ان (اڳ ۾ نِپوڙڻ

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّی اللّٰہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: جنهن مون تي ڏهه ڀيرا صبح ۽ ڏهه ڀيرا شام درودِ پاڪ پڙهيو قيامت جي ڏينهن ان کي منهنجي شفاعت ملندي. (مجمع الزوائد)

واري) جي لاءِ پاڪ ۽ ٻئي جي لاءِ ناپاڪ آهي ان ٻئي جي طاقت جو (پهرين جي حق ۾) اعتبار ناهي ها جيڪڏهن اهو ڏوئي ها يا ايتري قدر نِپوڙي ها (جيئن پهريان واري نِپوڙيو هو) ته پاڪ نه ٿيندو. (ايضًا) ﴿3﴾ پهرين ۽ ٻئي ڀيري نِپوڙڻ کان پوءِ هٿ پاڪ ڪرڻ بهتر آهن ۽ ٽئين ڀيري نِپوڙڻ سان ڪپڙو به پاڪ ٿي ويو ۽ هٿ به پاڪ ٿي ويا، ۽ جنهن ڪپڙي ۾ ايتري آلاڻ رهجي وئي جو نِپوڙڻ سان هڪ به قطرا ٽِمندا ته ڪپڙو ۽ هٿ ٻئي ناپاڪ آهن. (ايضًا) ﴿4﴾ پهرين يا ٻئي ڀيري هٿ پاڪ نه ڪيائين، ۽ ان جي آلاڻ سان ڪپڙي جو پاڪ حصو آلو ٿي ويو ته اهو به ناپاڪ ٿي ويو، پوءِ جيڪڏهن پهرين ڀيري نِپوڙڻ کان پوءِ آلو ٿيو آهي ته ان کي به ڀيرا ڌوئڻ گهرجي ۽ ٻئي ڀيري نِپوڙڻ کان پوءِ هٿن جي آلاڻ سبب ڀِڳل آهي ته هڪ ڀيرو ڌوتو وڃي. اهڙيءَ طرح جيڪڏهن ان ڪپڙي مان جيڪو هڪ ڀيرو ڌوئي نِپوڙيو ويو آهي، ڪو پاڪ ڪپڙو ملي ڪري آلو ٿي وڃي ته اهو به ڀيرا ڌوتو وڃي ۽ جيڪڏهن ٻئي ڀيري نِپوڙڻ کان پوءِ ان سان اهو ڪپڙو آلو ٿيو ته هڪ ڀيرو ڌوئڻ سان پاڪ ٿي ويندو. (بهارِ شريعت حصو 2 ص 120) ﴿5﴾ ڪپڙي کي ٽي ڀيرا ڌوئي هر ڀيري چڱي طرح نِپوڙيو جو ٻيهر نِپوڙڻ سان نه ٽِمي پوءِ ان کي ٽنگي ڇڏيو ۽ ان مان پاڻي ٽِمڻ لڳو ته اهو پاڻي پاڪ آهي ۽ جيڪڏهن چڱي نموني نه نِپوڙيو ته اهو پاڻي ناپاڪ آهي. (ايضًا ص 121) ﴿6﴾ اهو ضروري ناهي ته هڪدم ٽئي ڀيرا ڌوئي ونو بلڪ جيڪڏهن مختلف وقتن بلڪ مختلف ڏينهن ۾ اهو تعداد پورو ڪريو تڏهن به پاڪ ٿي ويندو.

(ايضًا ص 122)

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّی اللّٰہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: جنهن ڪتاب ۾ مون تي درودِ پاڪ لکيو ته جيستائين منهنجو نالو ان ڪتاب ۾ لکيل رهندو ملائڪ ان جي لاءِ استغفار ڪندا رهندا. (طبراني)

وهندڙ نلڪي جي هيٺان ڌوئڻ ۾ نپوڙڻ شرط ناهي

فتاويٰ امجديہ جلد 1 صفحي 35 تي آهي تہ اهو (يعني ٿي پيرا ڌوئڻ ۽ نِپوڙڻ جو) حڪم ان وقت آهي جڏهن ٿوري پاڻيءَ ۾ ڌوتو وڃي، ۽ جيڪڏهن حوضِ ڪبير (يعني ڏهہ در ڏهہ يا ان کان وڏي تلاءُ، نهر، نَدي، درياء، سمنڊ وغيره) ۾ ڌوتو آهي يا (نلڪي، پائيپ يا ڪونئري وغيره جي ذريعي) گهڻو پاڻي ان تي وهايو يا (درياءُ وغيره) وهندڙ پاڻيءَ ۾ ڌوتو تہ نِپوڙڻ جو شرط ناهي.

وهندڙ پاڻيءَ ۾ پاڪ ڪرڻ لاءِ نپوڙڻ شرط ناهي

فُقهاءِ ڪرام رَحِمَهُمُ اللّٰهُ السَّلَام فرمائن ٿا: ٽُڪ (فراسي)، ٽاٽ (يعني سُوتليءَ مان نهيل) کي ناپاڪ ڪپڙو وهندڙ پاڻيءَ ۾ سڄي رات رکي ڇڏيو تہ پاڪ ٿي ويندو ۽ اصل هي آهي تہ جيتري دير تائين اهو غالب گمان ٿئي تہ پاڻي نَجاست کي وهائي ويو تہ پاڪ ٿي ويو ۽ وهندڙ پاڻيءَ سان پاڪ ڪرڻ ۾ نِپوڙڻ شرط ناهي.

(بهارِ شريعت حصو 2 ص 121)

پاڪ ۽ ناپاڪ ڪپڙا گڏ ڌوئڻ جو مسئلو

جيڪڏهن بالٽي يا ڪپڙي ڌوئڻ جي مشين ۾ پاڪ ڪپڙن سان هڪ بہ ناپاڪ ڪپڙو پاڻيءَ ۾ وجهي ڇڏيو تہ سيئي ڪپڙا ناپاڪ ٿي ويندا ۽ بنا شرعي ضرورت جي ائين ڪرڻ جائز ناهي. منهنجا آقا اعليٰ حضرت، امامِ اهلسنّت، مولانا شاه امام احمد رضا

خان عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمٰن فتاويٰ رضويہ جلد پهريون صفحو **792** تي فرمائن ٿا: ”بنا ضرورت جي پاڪ شيءِ کي ناپاڪ ڪرڻ ناجائز ۽ گناھ آهي.“ جلد **4** صفحي **585** تي فرمائن ٿا: بنا شرعي ضرورت جي جسم ۽ لباس ناپاڪ ڪرڻ حرام آهي. ”اَلبَحرُ الرَّائِق“ ۾ آهي: ”پاڪ شيءِ کي ناپاڪ ڪرڻ حرام آهي.“ (البحرالرائق ج 1 ص 170)

تنهنڪري ضروري آهي تہ پاڪ ۽ ناپاڪ ڪپڙا الڳ الڳ ڌوئجن. جيڪڏهن گڏ ئي ڌوئڻا آهن تہ ناپاڪ ڪپڙي جو نجاست وارو حصو اڳ ۾ احتياط سان پاڪ ڪريو پوءِ ڀلي ٻين ميرن ڪپڙن سان گڏ واشنگ مشين ۾ انهن کي بہ ڌوئي ڇڏيو.

ناپاڪ ڪپڙا پاڪ ڪرڻ جو آسان طريقو

ڪپڙا پاڪ ڪرڻ جو هڪ آسان طريقو هي بہ آهي تہ بالٽي ۾ ناپاڪ ڪپڙا وجهي مٿان نلڪيءَ کي کولي ڇڏيو، ڪپڙن کي هٿ يا لوهي سيخ وغيره سان اهڙي طرح ٻوڙيو جو ڪٿان ڪپڙي جو ڪو حصو پاڻيءَ کان ٻاهر اُڀريل نہ هجي. جڏهن بالٽي جي مٿان پاڻي اُيري ڪري ايترو وهي وڃي جو غالب گمان ٿئي تہ پاڻي نجاست کي وهائي ويو هوندو تہ هاڻي اهي ڪپڙا ۽ بالٽيءَ جو پاڻي ۽ پڻ هٿ يا لوهي سِيخ جو جيترو حصو پاڻيءَ جي اندر هيو سڀ پاڪ ٿي ويا جڏهن تہ ڪپڙن وغيره تي نجاست جو اثر باقي نہ هجي. ان عمل جي دؤران اهو احتياط ضروري آهي تہ پاڪ ٿي وڃڻ جي غالب گمان کان اڳ ۾ ناپاڪ پاڻيءَ جو هڪ بہ ڇنڊو توهان جي بدن يا ڪنهن ٻي شيءِ تي نہ پوي. بالٽي يا ٿانوَ جو مٿيون ڪنارو يا

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: جنهن جمعي جي ڏينهن مون تي ٻه سؤ ڀيرا دُرودِ پاڪ پڙهيو ان جا ٻه سؤ سالن جا گناهه معاف ٿيندا. (ڪنزالعمال)

اندرئين پاسي وارو ڪو حصو ناپاڪ پاڻيءَ وارو آهي ۽ زمين ٻه ايتري هموار ناهي جو بالٽي جي هر پاسي کان پاڻي اُيري نڪري ۽ مڪمل ڪنارا وغيره ڌوپجي وڃن ته اهڙي صورت ۾ ڪنهن ٿانوَ جي ذريعي يا جاري پاڻي واري نلڪيءَ جي هيٺان هٿ رکي ان سان بالٽي وغيره جي چئني پاسن کان اهڙي طرح پاڻي وهايو جو ڪنارا ۽ باقي اندريان حصا ڌوپجي پاڪ ٿي وڃن، پر اهو ڪم شروع ۾ ئي ڪري ڇڏيو ڪٿي پاڪ ڪپڙا ٻيهر ناپاڪ نه ڪري ويهو!

واشنگ مشين ۾ ڪپڙا پاڪ ڪرڻ جو طريقو

واشنگ مشين ۾ ڪپڙا وجهي اڳ ۾ پاڻي ڀَري ڇڏيو ۽ ڪپڙن کي هٿ وغيره سان پاڻيءَ ۾ ٻوڙي ڇڏيو ته جيئن ڪو حصو اُيريل نه رهي، مٿان نلڪو کُليل رکو پوءِ هيٺيون سوراخ ٻه کولي ڇڏيو، اهڙيءَ طرح مٿان نلڪيءَ مان پاڻي ايندو رهندو ۽ هيٺين سوراخ مان وهندو ويندو، جڏهن اهو غالب گمان ٿئي ته پاڻي نَجاست کي وهائي ويو هوندو ته ڪپڙن ۽ مشين جو اندريون پاڻي پاڪ ٿي ويندو جڏهن ته نَجاست جو اثر ڪپڙن وغيره تي باقي نه هجي. ضرورت مطابق مشين جا مٿيان ڪنارا وغيره ذڪر ڪيل طريقي مطابق اڳ ۾ ئي ڌوئڻ گهرجن.

نلڪي جي هيٺان ڪپڙا پاڪ ڪرڻ جو طريقو

ذڪر ڪيل طريقي مطابق پاڪ ڪرڻ جي لاءِ بالٽي يا ٿانوَ ئي ضروري ناهي، نلڪي جي هيٺان هٿ ۾ جهلي ٻه پاڪ ڪري سگهو

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّی اللّٰہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: جنهن وٽ منهنجو ذڪر ٿئي ۽ اهو مون تي درود شريف نہ پڙهي تہ ماڻهن مان اهو ڪنجوس ترين شخص آهي. (ترغيب و ترهيب)

ٿا. مثال طور رومال ناپاڪ ٿي ويو، تہ ان کي واش بَيسن ۾ نلڪي جي هينان رکي اوتري دير تائين پاڻي وهايو جو گمان غالب ٿي وڃي تہ پاڻي نجاست کي وهائي ويو هوندو تہ پاڪ ٿي ويندو. وڏو ڪپڙو يا ان جو ناپاڪ حصو بہ ان طريقي سان پاڪ ڪري سگهجي ٿو، پر اهو احتياط ضروري آهي تہ ناپاڪ پاڻيءَ جا ڇنڊا توهان جي ڪپڙن، بدن، ۽ آس پاس بين جاين تي نہ پون.

ڪارپيٽ پاڪ ڪرڻ جو طريقو

قالين (CARPET) جو ناپاڪ حصو هڪ پيرو ڌوئي ٽنگي ڇڏيو ايتري تائين جو پاڻي ٽِمڻ بند ٿي وڃي، پوءِ ٻيهر ڌوئي ٽنگي ڇڏيو ايتري تائين جو پاڻي ٽِمڻ بند ٿي وڃي، پوءِ ٽئين پيري بہ ائين ئي ڌوئي ٽنگي ڇڏيو جڏهن پاڻي ٽِمڻ بند ٿي وڃي تہ قالين پاڪ ٿي ويندو. فراسِي (چٽائي) چمڙي جي چَپل ۽ نِڪر جي ٽانوَن وغيره جن شين ۾ ڇِدي نجاست جذب ٿي ويندي هجي انهيءَ طريقي سان پاڪ ڪريو. اهڙو نازڪ ڪپڙو جو نِپوڙڻ سان ڦاٽي پوڻ جو انديشو هجي اهو بہ اهڙي نموني پاڪ ڪريو. جيڪڏهن ناپاڪ ڪارپيٽ يا ڪپڙو وغيره وهندڙ پاڻيءَ ۾ (مثال طور درياءَ، نهر ۾ يا پائيپ يا نلڪي جي وهندڙ پاڻيءَ جي هينان) اوتري دير تائين رکي ڇڏيو جو گمان غالب ٿي وڃي تہ پاڻي نجاست کي وهائي ويو هوندو تڏهن بہ پاڪ ٿي ويندو. ڪارپيٽ تي ٻار پيشاب ڪري تہ ان جاءِ تي پاڻيءَ جا ڇَنڊا هڻڻ سان اهو پاڪ نہ ٿيندو. ياد رهي تہ هڪ ڏينهن جي ٻار يا ٻارڙيءَ جو پيشاب بہ ناپاڪ هوندو آهي.

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: جنهن وٽ منهنجو ذڪر ٿيو ۽ ان مون تي درود شريف نہ پڙهيو تہ تحقيق اهو بدبخت ٿي ويو. (ابن سني)

ناپاڪ مينديءَ سان رنڱيل هٿ ڪيئن پاڪ ڪجن؟

ڪپڙن يا هٿن ۾ ناپاڪ رنگ لڳو، يا ناپاڪ ميندي لڳائي تہ اوترا ڀيرا ڌوئو جو صاف پاڻي ڪِرڻ لڳي تہ پاڪ ٿي ويندو، جيتوڻيڪ ڪپڙن يا هٿن تي رنگ باقي هجي. (بهارِ شريعت حصو 2 ص 119)

ناپاڪ تيل وارو ڪپڙو ڌوئڻ جو مسئلو

ڪپڙن يا بدن تي ناپاڪ تيل لڳو تہ ٽي ڀيرا ڌوئڻ سان پاڪ ٿي ويندو جيتوڻيڪ تيل جو سٽيپ موجود رهي. ان تڪليف جي ضرورت ناهي جو صابڻ يا گرم پاڻيءَ سان ڌوئي پر جيڪڏهن مُردار جي چَربي لڳي هئي تہ جيستائين ان جو سٽيپ نہ ويندو پاڪ نہ ٿيندو. (ايضًا ص 120)

جيڪڏهن ڪپڙي جو ٿورو حصو ناپاڪ ٿي وڃي

ڪپڙي جو ڪو حصو ناپاڪ ٿي ويو ۽ اهو ياد ناهي تہ اها ڪهڙي جاءِ آهي، تہ بهتر اهو آهي تہ سڄو ڌوئي ڇڏيو (يعني جڏهن بلڪل معلوم نہ هجي تہ ڪهڙي حصي ۾ پليتي لڳي آهي ۽ جيڪڏهن خبر آهي مثال طور آستين (يعني ٻانهن) ناپاڪ ٿي وئي پر اها خبر ناهي تہ آستين جو ڪهڙو حصو آهي، تہ سڄي آستين جو ڌوئڻ ئي سڄي ڪپڙي جو ڌوئڻ آهي) ۽ جيڪڏهن اندازي سان سوچي ان جو ڪو حصو ڌوتائين تڏهن بہ پاڪ ٿي ويندو، ۽ بنا سوچڻ جي ڪو حصو ڌوتائين

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: جنھن وٽ منھنجو ذڪر ٿيو ۽ ان مون تي درود شريف نہ پڙھيو ان جفا ڪئي. (عبدالرزاق)

تڏھن بہ پاڪ آھي پر ان صورت ۾ جيڪڏھن ڪجھہ نمازون پڙھڻ کان پوءِ خبر پئي تہ ناپاڪ حصو نہ ڌوتو ھو تہ پوءِ ڌوئي ۽ نمازون ورائي پڙھي، ۽ سوچي جيڪو ڌوتو ھئائين ۽ بعد ۾ غلطي جي خبر پئي تہ ھاڻي ڌوئي ڇڏي ۽ نمازن کي ٻيھر ادا ڪرڻ جي ضرورت ناھي. (ايضًا ص 121، 122)

ڪير سان ڪپڙا ڌوئڻ ڪيئن آھي؟

ڪير، شوروي ۽ تيل سان ڌوئڻ سبب ڪپڙو پاڪ نہ ٿيندو ڇو تہ ان سان نَجاست ختم نہ ٿيندي. (بھارِ شريعت حصو 2 ص 119)

مني وارا ڪپڙا پاڪ ڪرڻ جا 6 احڪام

﴿1﴾ مَني ڪپڙي ۾ لڳي خشڪ ٿي وئي تہ فقط مَھٽي ڪري ڇَنڊڻ ۽ صاف ڪرڻ سان ڪپڙو پاڪ ٿي ويندو جيتوڻيڪ مَھٽڻ کان پوءِ ان جو اثر ڪپڙي ۾ باقي رھجي وڃي. (ايضًا ص 122) ﴿2﴾ ھن مسئلي ۾ عورت، مرد، انسان ۽ حيوان، تندرست ۽ جريان جي مريض سڀني جي مَني جو ھڪ ئي حڪم آھي. (ايضًا) ﴿3﴾ بدن تي جيڪڏھن مَني لڳي وڃي تہ بدن بہ اھڙيءَ طرح پاڪ ٿي ويندو. (ايضًا) ﴿4﴾ پيشاب ڪري پاڻي يا پٿر سان طھارت نہ ڪيائين ۽ مَني ان جاءِ تان گذري جتي پيشاب لڳل آھي، تہ اھا مھٽڻ سان پاڪ نہ ٿيندي بلڪ ڌوئڻ ضروري آھي ۽ جيڪڏھن طھارت ڪري چُڪو ھو يا مَني اُڇل سان نڪتي جو اھا مَوضَعِ نَجاست (يعني ناپاڪ جاءِ) تان نہ گذري تہ مَھٽڻ سان پاڪ ٿي ويندي. (ايضًا ص 123) ﴿5﴾ جنھن ڪپڙي کي

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: ان شخص جو نڪ مٽيءَ ۾ ملي، جنهن وٽ منهنجو ذڪر ٿئي ۽ اهو مون تي درودِ پاڪ نہ پڙهي. (حاڪم)

مَهٽي پاڪ ڪيو (هاڻي) جيڪڏهن اهو پاڻيءَ سان آلو ٿي وڃي تہ ناپاڪ نہ ٿيندو. (ايضًا) ﴿6﴾ جيڪڏهن مَني ڪپڙي ۾ لڳي آهي ۽ اجا تائين آلي آهي (بنا سُڪائڻ جي پاڪ ڪرڻ چاهيو) تہ ڌوئڻ سان ڪپڙو پاڪ ٿيندو، (سُڪڻ ڪان اڳ) مَهٽڻ ڪافي ناهي. (ايضًا)

ٻئي جي ناپاڪ ڪپڙي جي نشاندهي ڪرڻ ڪڏهن واجب آهي

ڪنهن ٻئي مسلمان جي ڪپڙي تي نَجاست لڳل ڏٺائين ۽ اهو يقين آهي تہ ان کي ٻُڌائيندس تہ پاڪ ڪندو تہ ٻُڌائڻ واجب آهي. (اهڙي صورت ۾ نہ ٻُڌائيندو تہ گناهگار ٿيندو) (بهارِ شريعت حصو 2 ص 127) اسلامي ڀيڻ جيڪڏهن نامحرم يعني پاجائي ڌير جي ڪپڙي ۾ پليدي ڏسي تہ ٻڌائڻ ضروري ناهي.

ڪپهہ پاڪ ڪرڻ جو طريقو

ڪپهہ جو جيڪڏهن ايترو حصو ناپاڪ آهي جو ڪپهہ کي پيجڻ سان اُڏڻ جو صحيح گمان هجي تہ پيجڻ سان (ڪپهہ) پاڪ ٿي ويندي، نہ تہ بغير ڌوئڻ جي پاڪ نہ ٿيندي، ها جيڪڏهن خبر نہ هجي تہ ڪيتري ناپاڪ آهي تہ بہ پيجڻ سان پاڪ ٿي ويندي.
(بهارِ شريعت حصو 2 ص 125)

ٽانوَ پاڪ ڪرڻ جو طريقو

جيڪڏهن اهڙي شيء آهي جو ان ۾ نَجاست جَذب نہ ٿي، جيئن چينيءَ جا ٽانوَ يا نِڪر جو پُراڻو استعمال ٿيل سٽيو ٽانوَ يا

لوهي، ٽامي، پِتل وغيره ڪنهن ڌاتو جون شيون ته ان ڪي صرف ٽي ڀيرا ڌوئڻ ڪافي آهي، ان جي ضرورت ناهي جو ان ڪي ايتري دير ڇڏي ڏجي جو پاڻي ٽمڻ بند ٿي وڃي. (ايضًا 121)

ڇُري چاقو وغيره پاڪ ڪرڻ جو طريقو

لوهي شيءِ جيئن ڇُري، چاقو، تلوار وغيره جنهن ۾ نه زنگ (يعني ڪَٽ) هجي نه ڇِتسالي، نَجس (يعني ناپاڪ) ٿي وڃي ته چڱيءَ طرح اُگهڻ سان پاڪ ٿي ويندي ۽ ان صورت ۾ نَجاست گهاٽي يا ڇِدي هجڻ ۾ ڪو فرق ناهي. ائين ئي چاندي، سون، پِتل، ڪِلٽ ۽ هر قسم جي ڌاتوءَ جون شيون اُگهڻ سان پاڪ ٿي وينديون آهن پر شرط اهو آهي ته ڇِٽيل (يعني ڇِتسالي ٿيل) نه هجن ۽ جيڪڏهن ڇِٽيل هجن يا لوهه تي زنگ هجي ته ڌوئڻ ضروري آهي اُگهڻ سان پاڪ نه ٿينديون. (بهارِ شريعت حصو 2 ص 122)

آئينو پاڪ ڪرڻ جو طريقو

آئينو ۽ شيشي جون سيئي شيون ۽ چيني جا ٿانوَ يا نِڪر جا روغني ٿانوَ (يعني نڪر جا اهي ٿانوَ جن تي روغن جو سنهو تهه چڙهيل آهي) يا پالش ڪيل ڪاٺي مطلب ته اهي سيئي شيون جن ۾ مَسام (يعني سَنها ڏار) نه هجن، ڪپڙي يا پَن سان اهڙي طرح اُگهيا وڃن جو (نَجاست جو) اثر بلڪل ختم ٿي وڃي ته پاڪ ٿي ويندا آهن. (ايضًا) پر اهو خيال رهي ته ڏريل هجي، يا ڪٽان ڪان اُڪرِيل هجي يا ڪو حصو ٽُٽل هجي يا ڪٽان ڪان پالِش نڪري وئي هجي مطلب ته ڪنهن به

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: جنهن مون تي ڏهه ڀيرا درود پاڪ پڙهيو الله تعاليٰ ان تي سؤ رحمتون موڪليندو آهي. (طبراني)

ريت ڳرڙيل هجڻ جي صورت ۾ ان حصي جو اُگهڻ ڪافي نہ ٿيندو، ڌوئي پاڪ ڪرڻ ضروري آهي.

جوتا پاڪ ڪرڻ جو طريقو

(چمڙي جي) جوراب يا جُتي ۾ گهاٽي نَجاست لڳي، جيئن پاخانو، ڇيڻو، مَني تہ جيتوڻيڪ اها نَجاست آلي هجي تہ ڪرڙڻ سان پاڪ ٿي ويندا، ۽ جيڪڏهن پيشاب جهڙي ڪا ڇڊي نَجاست لڳي هجي تہ ان تي مٽي يا خاڪ يا واري وغيره وجهي گسايو تہ تڏهن بہ پاڪ ٿي ويندا ۽ جيڪڏهن ائين نہ ڪيو ايستائين جو اها نَجاست سُڪي وئي تہ پوءِ بنا ڌوئڻ جي پاڪ نہ ٿيندا. (بهارِ شريعت حصو 2 ص 123)

ڪافرن جا استعمال ٿيل سويٽر وغيره

ڪافر ملڪن جا درآمد ڪيل (Imported) استعمال ٿيل سويٽر (Sweater) جوراب، قالين (Carpet) ۽ ٻيا پُراڻا ڪپڙا جڏهن تہ انهن تي نَجاست جو اثر ظاهر نہ هجي پاڪ آهن بغير ڌوئڻ جي نماز لاءِ استعمال ڪرڻ ۾ حرج ناهي، البت پاڪ ڪرڻ مناسب آهي. صَدرُ الشَّرِيعَہ بدرُالطَّرِيقہ، حضرتِ علامہ مولانا مُفتي محمد امجد علي اعظمي عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ القوي مڪتبة المدينه جي شايع ٿيل **بهارِ شريعت** جي حصي 2 صفحي 127 تي فرمائن ٿا: فاسقن جا استعمال ٿيل ڪپڙا جن جو نَجس (يعني ناپاڪ) هجڻ معلوم نہ هجي پاڪ سمجهيا ويندا، پر بي نَمازي جي سلوار وغيره ۾ احتياط اهو آهي تہ بَچي پاڪ ڪئي وڃي جو اڪثر بي نمازي پيشاب ڪري ائين ئي سلوار پائيندا آهن ۽ ڪافرن جي انهن ڪپڙن جي پاڪ ڪرڻ ۾ تہ گهڻو خيال ڪرڻ گهرجي. (بهارِ شريعت حصو 2 ص 127)

فهرست

عنوان	صفحو	عنوان	صفحو
درود شريف جي فضيلت	1	رت واري وات سان پاڻي پيئڻ	16
نَجاست جا قسم	1	عورت جي پردي واري جاءِ جي رُطُوبت	16
نَجاستِ غَلِيظَہ	2	خراب ٿيل گوشت	16
ڪير پياڪ ٻارن جو پيشاب ناپاڪ آهي	3	رت جي شيشي	16
نَجاستِ غَلِيظَہ جو حڪم	3	مَيت جي وات جو پاڻي	17
دِرهم جي مِقدار جي وضاحت	4	ناپاڪ بسترو	17
نَجاستِ خَفِيفَہ	5	آلي ٻِچِي	17
نجاستِ خَفِيفَہ جو حڪم	5	انساني ڪَل جو ٽڪرو	18
اوڳر جو حڪم	6	سُڪل ڇيٽو	18
پِتَي جو حُڪم	6	حرام جانور جو گوشت ۽ چمڙو ڪيئن پاڪ ؟	18
جانورن جي اُلٽي	6	ٻڪري جي کل تي ويهڻ سان عاجزي ٿيندي	19
ڪير يا پاڻيءَ ۾ نجاست پئجي وڃي تہ...؟	7	گهاٽي نجاست وارو ڪپڙو ڪيئن ڌوئجي؟	19
پٽ، زمين، وڻ وغيره ڪيئن پاڪ ٿين؟	8	نَجاست جو رنگ ڪپڙي تي رهجي وڃي؟	20
خون آلود زمين کي پاڪ ڪرڻ جو طريقو	9	نجاست وارا ڪپڙا پاڪ ڪرڻ لاءِ 6 مدني گل	20
ڇيٽي سان ليپيل زمين	9	وهندڙ نلڪي هيٺان ڌوئڻ ۾ نپوڙڻ شرط ناهي	22
جن پکين جي وٺ پاڪ آهي	9	وهندڙ پاڻي ۾ پاڪ ڪرڻ لاءِ نپوڙڻ شرط ناهي	22
مڇيءَ جو رت پاڪ آهي	10	پاڪ ۽ ناپاڪ ڪپڙا گڏ ڌوئڻ جو مسئلو	22
پيشاب جون سنهيون ڦڙگون	10	ناپاڪ ڪپڙا پاڪ ڪرڻ جو آسان طريقو	23
گوشت ۾ رهيل رت	10	واشنگ مشين ۾ ڪپڙا پاڪ ڪرڻ جو طريقو	24
جانورن جون سُڪل هڏيون	10	نلڪي جي هيٺان ڪپڙا پاڪ ڪرڻ جو طريقو	24
حرام جانور جو ڪير	11	ڪارپيٽ پاڪ ڪرڻ جو طريقو	25
ڪوئي جون ڦولڙيون	11	ناپاڪ ميندي سان رنگيل هٿ ڪيئن پاڪ ڪجن؟	26
برسات جي پاڻي جا احڪام	11	ناپاڪ تيل وارو ڪپڙو ڌوئڻ جو مسئلو	26
گهٽين ۾ بيٺل برسات جو پاڻي	12	ڪپڙي جو ٿورو حصو ناپاڪ ٿي وڃي؟	26
رستي تي ڇٽڪاريل پاڻيءَ جا ڇنڊا	13	ڪير سان ڪپڙا ڌوئڻ ڪيئن آهي؟	27
پٽرن سان پاڪائي ڪرڻ ڪان پوءِ اڇڻ وارو پگهر	13	مني وارا ڪپڙا پاڪ ڪرڻ جا 6 احڪام	27
ڪتو بدن کي ڇُهي وڃي	13	ناپاڪ ڪپڙي جي نشاندهي ڪرڻ ڪڏهن واجب	28
ڪتو اٽي ۾ وات هڻي تہ؟	14	ڪپهہ پاڪ ڪرڻ جو طريقو	28
ڪتو ٿانوءَ ۾ منهن وجهي تہ	14	ٿانوَ پاڪ ڪرڻ جو طريقو	28
ٻلي پاڻيءَ ۾ منهن وجهي تہ؟	14	ڇُري چاقو وغيره پاڪ ڪرڻ جو طريقو	29
ٽن مدني مُنين جي موت جو المناڪ واقعو	15	آئينو پاڪ ڪرڻ جو طريقو	29
جانورن جو پگهر	15	جوتا پاڪ ڪرڻ جو طريقو	30
گڏهہ جو پگهر پاڪ آهي	15	ڪافرن جا استعمال ٿيل سويٽر وغيره	30

ماخذ و مراجع

ڪتاب جو نالو	مطبوعہ	ڪتاب جو نالو	مطبوعہ
مجمع الزوائد	دارالفکر بيروت	درمختار و ردالمحتار	دار المعرفة بيروت
فتاويٰ قاضي خان	پشاور	فتاويٰ رضويه	رضا فائونڊيشن لاهور
فتاويٰ عالمگيري	ڪوئٽه	بهار شريعت	مکتبة المدينہ باب المدينہ ڪراچي